63393/B

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark
VERDRIES, J.M

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

W4

https://archive.org/details/b30550816

N 1099

VERA AD VERAM MEDICINAM VIA,

a

IO. MELCHIOR. VERDRIES,
D. Med. et Philoſoph. Nat. P. P.

Sub
Auſpicia
Profeſſionis Medicinae
Extraordinariae,
primis lineis deſignata.

LONDON · MEDICAL SOCIETY OF
Duplicate

GISSAE,
Typis et impenſis IOANNIS MVLLERI,
cIↃ IↃCCXIV.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE
1787

Magnifice Domine Rector,

Proceres Academiae Excellentiſſimi, Vosque, quotquot adeſtis, Auditores omnium ordinum ſuis quisque elogiis condecoratiſſimi.

ARtem mortalium ſeruatricem, illam, certiſſimo diuinae bonitatis ac miſericordiae argumento, hominibus conceſſam dulciſſimam vitae matrem, qua, ſi omnes omnium artium commoditates, facultates ac copias diſpiciamus, nihil eſt melius, nihil optabilius, nihil denique hominum generi datum praeſtabilius, longius prae aliis a ſua perfectione abeſſe, merito, vti candide agnoſcunt, ita acerbe dolent omnes, quotquot, publico iuuandi amore et artis veneratione excitati, ad perfecti Medici nobilitatem generoſo impetu graſſantur. Auditur vbique Principum in arte et ab erectiore indole commendatorum Virorum querela: Vah quantum eſt quod neſcimus!

mus! Equidem nil frequentius aut magis uſitatum eſt hodie, quam ſummam ſeculi felicitatem gaudiis exſultante praedicatione efferre, quod per dimidium ſeculi et vltra, eminentiora Europae eruditae lumina, excuſſo ſectarum iugo atque introducta et ſentiendi et quae cum ratione ſentimus dicendi libertate, effecerunt, vt, inſtauratis ſcientiis, magno egregiorum vtiliſſimorumque inuentorum * numero ſuperiora tempora

* Refertiſſima ſunt his inuentis recentiorum eruditorum ſcripta, Diaria, Collegia curioſa, Acta, Ephemerides, Transactiones, Zodiaci, Gallorum Memoires, Bibliothecae, Epiſtolae, Hiſtoriae, Commentarii, quae cum integrarum Academiarum, Collegiorum, Societatum, tum plurium priuatorum labores complexa, in vſus noſtros proſtant. Neque tamen ſine ratione prudentiores exiſtimant: tantum adhuc deſideratorum (de quibus Clar. Velſchius, in *Somnio Vindiciani)* numerum eſſe, vt inuentorum partem decuplo ſi non centuplo ſuperent. Interea, quemadmodum laudare par eſt, tum eos, qui explanarunt quae ſunt a veteribus inuenta et recte tradita, tum vero qui, ſi quid omiſſum eſt, id ſupplerunt: ita optandum eſſet, vt, prudenti ſelectu, ſuo quaeque loco reponerentur, conuenienter vbique ad ſcientiarum et artium vtilitatem referrentur, atque ita curioſitas, quae vera et vtilia ſciendi cupiditatem, ſolertiam et alacritatem indagandi ac ſolicitudinem denotat, non ad illa, quae ſcire nihil intereſt, ſed ad finem, quem quisque ſibi propoſuit et ad tales inuentiones dirigeretur, quae laborioſam ſolari poſſent diligentiam. confer. Frid. Schraderus, Prof. Helmſtad. celeb. *de Curioſitate Medica.* Palmaria ſuperioris ſeculi inuenta eleganter recenſent Ger. Leon. Blaſius, Amſtel. *Orat. de Noviter Inuentis*, et Georg. Segerus, Gedanenſis, *Orat. de Curioſitate Phyſica*, quas binas orationes elegantiſſimas exhibet Cornel. a Beughem in *Syllab. recens exploratorum.* Idem egerunt Clar. Wegleiterus, *Orat. de Palmariis ſeculi noſtri inuentis*, aliique Viri celeberrimi a doctiſſ. Paſchio in *Praefat. ad Inuenta Non-Antiqua* laudati. Inuenta Anatomica ſpeciatim

pora longiſſime ſuperare videamur: cum nulla fere diſciplina ſit, quae ſe non commendet nouo cultu eximioque ſibi circumpoſito ornatu. Ad Medicinam ſpeciatim quod attinet; eſt profecto aliquid, tot illuſtribus et glorioſis acceſſionibus locupletiorem factam et a tot tantisque erroribus eandem aeque ac diſcentium mentes fuiſſe repurgatam. In ipſa tamen, quam merito agnoſcimus, et praedicamus, exoptata hac felicitate, longiſſime ab exoptato faſtigio illam abeſſe, id vnicum argumenti

ciatim congeſſit et propoſuit Illuſtr. Francus a Franckenau in *Bonis Nouis Anatomicis*: Botanica eleganter tradidit Celeberr. atque Excell. Nebelius, *Orat. de Nouis huius ſeculi inuentis Botanicis*, A. 1694. Marburgi in lucem emiſſa. Recentiſſima quaedam Inuenta Medica exponit G. Deſnoues, Anat. et Chirurg. Profeſſ. Bononienſ. in *ſuis atque Dn. Guilielmini aliorumque eruditorum Epiſtolis, de variis inuentis nouis*. Quo pertinent etiam Eliae Camerarii, Conſil. et Archiatr. Wirtemb. et Profeſſ. Tubing. Excellent. *Diſſertationes Taurinenſes et Eclecticae Medicinae ac Phyſicae Specimina miſcellanea*, praeſtanti eruditione pariter ac plurimis inuentis recentiorum nouis conferta et ſolidi iudicii pleniſſima. Prae omnibus aliis vero ſcientiarum et artium augmenta atque inuenta doctiſſime enumerat laudatus modo Georgius Paſchius, Profeſſor Kilonienſ. Celeberr. beatae nunc memoriae, in elegantiſſimo Tractatu de *Nouis inuentis, quorum accuratiori cultui facem praetulit Antiquitas*, vbi id ſimul egit, vt veſtigia horum inuentorum et documenta, quae apud veteres compareant, inquireret; quo in negotio, in iis tantum, quae ad Medicinam ſpectant, praeeuntes habuit Theod. Ianſſon. ab Almeloveen, *de Inuent. Nov-Antiquis*, et Phil. Iacob. Hartmannum, Medicin. et Hiſtor. Profeſſ. Regiomontanum, *de iis, quae contra peritiam veterum anatomicam afferuntur*. Quantum vero requiratur, vt quis Auctor, Inuentor, Obſeruator alicuius rei dici atque inuentionis gloria in eum deferri queat, ſolide oſtendit Archibaldus Pitcarnius, Scotus, in *Solut. Probl. de Inuentoribus, Opuſcul. p. 86.*

ſatis eſt, quod natis in ſeculi et artis opprobrium diſſenſionibus non minus ac olim ſubiaceat et in tot diuiſa ſectas tam variis atque contrariis opinionibus, quibus Medici altercari inter ſe ac digladiari conſueuerunt, veluti procellis et fluctibus iactetur, nec ea vbique veritatis luce ac euidentia, quae omnium pariter perſtringat oculos et nullum dubitandi locum, apud eos ſaltem, qui rationes capere poſſunt, relinquat, conſpicua ſit. Scilicet, ſi dicendum quod res eſt: haec prima malorum labes. Hic ipſe peruerſitatis fons eſt: quod faſtidita ac neglecta ſimplici ac plana, quam nobis ipſa Natura pandit via, effreni fingendi licentia in diuerſa dilabamur, in acumine ingenii magis quam in Natura quaeramus artem, et ſeculi prurientis fallacia in hypotheſes et praeiudicia proni ea magis, quae concipi, quam quae videri palpariue aut demonſtrari poſſunt rimemur.

Si praeteritos reuocemus dies atque retro in ſecula mentis oculos vertamus, inter eos, qui literarum monimentis Medicinam amplificarunt, primus occurrit HIPPOCRATES, Cous *, eximius vir, ingenio et tot ſeculorum

---

* Ante Hippocratis tempora nullus ex claris Medicis reperitur, qui Medendi artem ſcriptis tradiderit. Tum temporis enim aut apud rudes empiricos aut ſapientiae Profeſſores haeſit Medicina. *Primo*, verba ſunt A. Corn. Celſi *Praefat. ad libr. de Medicina: medendi ſcientia ſapientiae pars habebatur, vt et morborum curatio et rerum Naturae contemplatio ſub iisdem auctoribus nata ſit: ſcilicet his hanc maxime requirentibus, qui corporum ſuorum robora, inquieta cogitatione, nocturnaque vigilia, minuerant. Ideoque multos ex ſapientiae Profeſſoribus peritos eius fuiſſe accepimus: clariſſimos vero ex his Pythagoram et Empedoclem et Democritum. Huius autem (vt quidam crediderunt) diſcipulus Hippocrates Cous, primus quidem ex omnibus memoria dignis, ab ſtudio ſapientiae diſciplinam hanc ſepara-*

rum experimentis excultus, qui planiſſimae Naturae viae recte inſiſtens, ſagaci notatione Naturae et animaduerſione illorum, quae ſenſus et obſeruatio attenta aſſequitur, eo rem perduxit, ut ſcripta ipſius, ſub illa Medicinae, paucarum herbarum aut remediorum vſu circumſcriptae, infantia, hominis ingenium ſuperare videantur, et, cum dignitate rerum, tum veritate tot poſteriorum temporum obſeruationibus confirmata, omnibus in hunc vsque diem reconditam et admirabilem viri doctrinam, conſummatam experientiam et edecumatum iudicium commendent, ac velut inuitis applauſum extorqueant. Cauſam quaeritis Auditores? Ciceronis illud cogitate: *Opinionum commenta delet dies; Naturae iudicia confirmat* *. Eoque minus mirari ſubit, ſequentibus temporibus, vbi cum veterum opinionibus et fama ipſorum exoleuit, ſolius tamen Hippocratis exiſtimationem et auctoritatem, etiam apud rigidiores Antiquitatis cenſores et oſores, illaeſam et in honore perſtitiſſe. Eo magis vero optandum eſſet, vt poſteri genuinam huius viri ſeu potius Naturae methodum conſtanter et cum vigore perſecuti fuiſſent, ac Naturae bene maleque habentis vias eiusque leges, quas ſuis praeſcripſit motibus, pari ſtudio et ſolertia notaſſent, meliori ſane loco artis diuinae et in ſe certiſſimae res eſſent, nec in hunc vſque diem calumniam ſuſtineret eorum, qui temere de ea iudicant, multo minus

---

ſeparauit, vir et arte et facundia inſignis p. m. 3. Natus eſt Hippocrates Olympiade LXXX, cum Artaxerxes Longimanus (μακρόχειρ) rerum potiretur. vid. Voſſius *de Philoſoph. Cap. XI.* §. 9. et ante Chriſtum natum 452. ſecundum alios anno mundi 3498. quod eodem fere recidit. Galenus ei teſtimonium perhibet *L. de atr. bil. c. 7. Eum fuiſſe virum integerrimum, honeſtum, bonum, non honoris, non gloriae, ſed veritatis amatorem:* cui omnes intelligentes conſentiunt.

* de *Nat. Deor. L. II.*

minus infimis et indigniſſimis hiſtrionibus, mimis et momis occaſionem praeberet, ſatyris eandem proſcindendi et venenatos ſuos ſales in eam effundendi.

At vero, quae rerum humanarum viciſſitudo ac lubricorum ingeniorum a veritate ad errores procliuitas eſt, deflexerunt poſteriorum aetatum Medici a regia hac ad veram Medicinam via, ſiue quod peaeſtantiam doctrinae Hippocraticae non caperent, ſiue quod ad inanem Philoſophiam pro more ſeculi ducerentur, ſiue quod lucri vel gloriae immenſa cupidine excoecati vtilitatem et veram artis culturam, prae iſtis, inſuper haberent et contagioſa inclareſcendi libidine, quod Prudentiorum de plurimis ſubſequentium temporum Medicis iudicium eſt, facili calamo ludere mallent, quam cum Hippocrate difficilem et operoſam experientiam annotare, in verbis effuſi et liberales, rerum vero momentis inanes aut etiam dum ſibi maxime placent et in ſinu gaudent inepti. Ita non poterat non fieri, quin genitis ex errore erroribus, illi magis augeſcerent, quo longius protraherentur, veluti qui calculi arithmetici vitio contingunt errata, vtut ſint in principio leuiſſima, quo longius ille producitur, eo fiunt maiora, aut ſicut minimus in horologio error, eo maiora augmenta capit, quo longius, haud animaduerſus, procedit.

Poſſem hic omnem priorum temporum memoriam reuoluere atque prolixe cumulateque commemorare, quomodo GALENVS, Pergamenus *, longo, poſt magni Hippocratis tempora, interuallo, primus ingenii ſummi et in Medicina infatigabilis laude non minus quam vaſta volumi-

* Claudius Galenus, Pergamo ex Aſia oriundus, ſexcentis circiter poſt Hippocratem annis vixit. Emicuit iam ſub Traiano, effulſit atque floruit ſub Antonino Philoſ. Commodo, Helu. Pertinace, Did. Iuliano, Clodio Albino et Seuero.

voluminum mole inclaruerit; nihil tamen aliud ad artis incrementum contulerit, quam quod ineptis de ſtructura et vſu partium ſententiis et precariis quatuor humorum, elementorum et qualitatum primarum, quibus Ariſtoteles Naturae inquiſitoribus iam fucum fecerat, opinionibus, multisque alienis, vſu caſſis, nec quicquam ſenſus et rationis habentibus philoſophicis neniis, egregium ab Hippocrate acceptum nucleum magno putamine inuoluerit*? Quam coeco in Praeceptorem amore iunio-

* Habet ſuas laudes Galenus, maximisque eminuit ingenii felicis dotibus; ab omni quippe eruditione atque Aſiatica inprimis illa eloquentia, de qua vid. Voſſ. *in Inſt. Orat. L. 17. c. 6.* inſtructiſſimus; vnde nemo eo plura aut maiori vndique doctrina ſcripſit. Interea *non eſt diſſimulandum*, ſunt verba Excell. Schelhammeri, ingenui atque aequiſſimi hac in parte iudicis, in *Add.* ad Conring. *Introd. in vniuerſ. Art. Med. C. II. §. XVI. p. 64*, *in eo viro hoc vitium fuiſſe maximum, quod ſpeculationibus nimium quantum indulgens et analytica, qua excellebat, ſcientia ſecurus, pateretur a cogitationibus propriis ita ſe abripi in praeceps, vt licet experientia et logica arte ſupra omnes reliquos mortales eſſet inſtructiſſimus, ea tamen ſaepius neglecta, elegantiam ſyſtematis artis Medicae praeferret veritati: ex quo vno errore ſexcenti alii ipſi acciderunt. Quorum meo iudicio eſt praecipuus, quod quatuor primis ſic dictis qualitatibus pleraſque omnes, cum morborum, tum virtutum ſimplicium cauſas tulit acceptas: alter quod facultatum inane nomen in ſcholas attulit, iisque functiones partium adſcripſit.* Idem celeb. vir in *Introd. ad Phyſiolog.* cum ſcripta Galeni laudaret, *vt autem*, inquit, *in ſcriptis eius multa gratis dicta reperiri, negari non poſſit* etc: *vt etiam hoc verum ſit, Galenum ingenii excellentia fretum ac inſtructum ſumma facundia ac arte perſuadendi, ſaepe nobis pro demonſtratis obtrudere, quae vel ipſe nondum ſatis habuit perſpecta (nec ſemper in tanta artis infantia habere potuit) vel veriſimilitudine ſeductus, et quod eleganter pleraque et commode ſic explicari poſſe ipſi viderentur,* non

iuniores Graeci ſputa huius lingere in deliciis habuerint*? Quomodo introducta his temporibus inanis Philoſophia peſtis fuerit Medicinae? Quomodo haec ad Romanos delata ſtylo tantum mutata fuerit? Quid Arabum** praeda facta paſſa ſit? Quomodo, a metaphyſici ingenii hominibus, miſere dilaniata tot logicis quaeſtionibus, tot fabulis, tot ſuperſtitionibus et mendaciis fuerit obruta? Quam laudabili conatu, poſtea, plures praeſtantes ingenio viri eidem male habitae ſuppetias ferre ac Medicinae medicinam facere ſtuduerint***? Quantum dehinc Medi-

non ſatis expenderat. Quin tandem et hoc addam, multum ipſum dediſſe ſyſtematis elegantiae, atque in id allaboraſſe, vt omnia pulchre ſibi conſtent, hincque finxiſſe nobis quatuor in ſanguine humores, quatuor primarum qualitatum nimis ampliaſſe regnum, ipſisque tantum non in vniuerſam naturam ſupremam dediſſe poteſtatem, et multa eius generis alia perperam excogitaſſe. Vt adeo et hic veriſſimum ſit Senecae illud: *Incredibile eſt, mi Lucili, quam facile etiam magnos viros dulcedo orationis abducat a vero.*

* Hi, vna cum aliis poſterioris aeui Medicis, vt obſeruauit vir Excellent. Bernh. Albinus, Archiat. et Conſil. Reg. Boruſſ. et Profeſſ. Med. Lugdun. Batau. *de Ort. et Progr. Medicin.* ad conſpectum operum Galeni, quaſi Meduſam vidiſſent, fiebant lapides, cum ad maiora incitamento illis eſſe debuiſſent. Illum Medicorum Pontificem maximum, diuiniſſimum, mare eruditionis, oceanum diſciplinarum, omnium ingenuarum artium promumcondum et bibliothecam, imo heroa potius ac daemonem quam hominem dicebant; et quod Proſper Martianus *in Praefat. ad Hippocrat. Interpr.* annotauit, Hippocratis dogmata ac praecepta in tantum eſſe accipienda, contendebant, in quantum a Galeno recepta inuenirentur.

** De Claris Arabum Medicis vid. Voſſius *de Philoſoph. Cap. XIV.* Conring. *l. c. C. III. §. XXI. ſeqq.*

*** Seculo XV, et XVI, vbi excitatiora ingenia in id incubuerunt,

Medicorum illi Attila atque Flagellum, PARACELSVS et HELMONTIVS, viri quidem perſpicaces, ſed ſibi ſapientes, ingenio elati, doctrinae qualiscunque laude, modeſtiae tamen et integritatis non aeque conſpicui, felices errorum detectores, ſed et promocondi, introducto Chymiae ſtudio artis incrementa et iuuerint et morati fuerint? Qua ratione illuſtris DES CARTES, vir ad ſublimia quaeque natus et ingentis alias meriti, ſpecioſis hypotheſibus, inconſulta Natura, artem mere rationalem effecerit? Quae SYLVII Triumuiratus fata fuerit expertus? Quantum, huius, Carteſii et Chymicorum placitis ſimul addicta ſecta, cui non vno nomine celebratus CORNELIVS a BONTEKOE facem praetulit, turbarum dederit in re medica? Quid ſolis ſine vſu ratiociniis, vtut omnino plauſibilibus, profecerit? Quomodo acido ſuo et viſcido * non minus ac acido et alcali ** Chymicorum quidam, nobis illuſerit, et nimia ſanguinis humani parſimonia nec non calidiſſimis vbique remediis prae aliis pernicioſa fuerit? Quomodo Medicorum deliciae, optimus WILLISIVS, Anglus, exculta prudenter Anatomia neruorumque artificioſe detecto ſyſtemate, rectae quidem viae inſtiterit, ſed vbi ad rem ventum erat, incognitas Naturae metaphoras ac ſine diſtincta ſignificatione nomina in Medicinam intulerit; quae tantum interea lucis, ex ipſis tenebris, aliis ſubminiſtrauerint, quo propius ad quaeſitam veritatem peruenirent? Quousque

 Medi-

---

runt, vt obſeruationes rite conſignarent atque per eas ad certitudinem, quantum illac liceret, in Medicina peruenirent.

* Vid. inprimis Frid. Hoffmannus, Archiat. et Conſil. Aul. Boruſſ. nec non Profeſſ. Med. Hallenſ. Primar. *de Acido et Viſcid. Diſſert. Epiſtol.*

** Vid. Io. Bohnii, Profeſſ. Lipſienſ. longe celeberr. *Epiſtol. ad Cel. Langellottum, de Acidi et Alcali inſufficient.*

Medicorum ſic dictorum mechanicorum ſe extendant merita? In quantum Medicina ſic dicta mechanica, vere ſit mechanica *? Quo loco noſtra aetate artis praeſtantiſſimae res ſint?

Poſſem inquam curatius haec omnia perſequi ac recenſere, ſi temporis et inſtituti ratio ferret aut permitteret. Id ſaltem paucis addidiſſe licebit: Medicos poſterioris aeui viam regiam Hippocrati tritam deſeruiſſe, partim auctoritatis praeiudicio, quod veritatem crederent iam occupatam, nimioque ſectae amore **: partim quod viae

* Medicinae mechanicae vere ita dictae, illuſtria ſpecimina nobis exhibuit Archibaldus Pitcarnius, Scotus, qui veſtigiis Ioh. Alphonſ. Borelli nec non Laurentii Bellini inſiſtens, et ab Anatomiae cultioris, tum Matheſeos ſcientia inſtructiſſimus, vltra quam ſperare potuiſſemus, progreſſus eſt: nec non ſummi ingenii politiſſimaeque eruditionis vir, Gothofred. Berger, Archiater Regius et Profeſſ. Med. Wittenberg. Primar. *de Natura Humana, de Natura Morborum Medice, Secretione animali*, aliaque ſimilia doctiſſima pariter et elegantiſſima. Sicuti Clar. Boerhauii, aliorumque ſaniorum doctiſſimorumque recentiorum ſcripta elegantiſſima hunc in cenſum quoque veniunt. Eandem vero, ab imputationibus quorundam iniquis, immunem praeſtitit doctiſſimus Suecus, Chriſtianus Stroem, edito libello, cui titulus: *Ratiociniorum mechanicorum in Medicina vſus vindicatus, Lugd. Bat. cIↃ IↃcc VII.* nec non Clar. Italus, Ioſeph. Donzelini, Ant. Fil. *in Sympoſio Medico ſiue quaeſt. Conuiual. de Vſu Mathemat. in arte Medica, Venet.* 1707.

** Veriſſime Seneca *Ep. 33. Iſti*, inquit, *qui nunquam tutelae ſuae fiunt, primum in ea re ſequuntur priores, in qua nemo non a priore deſciuit: deinde in ea re ſequuntur quae adhuc quaeritur; nunquam autem inuenietur, ſi contenti fuerimus inuentis, Praeterea qui alium ſequitur, nihil inuenit, imo nec quaerit.* et Ep. 123. *Inter cauſas malorum noſtrorum eſt, quod viuimus ad exempla: nec ratione componimur, ſed conſuetudine*

viae experimentalis longioris pertaeſi de veritate inueniendа deſperarent: partim quod amoenis Philoſophorum ratiociniis, veriſimilibus, coniecturis ſe facile capi paterentur, et ſic de curioſis magis quam vtilibus, ſpecioſis quam veris ſoliciti fuerint. Veriſſime ſeculi ſui Pharus, Illuſtris ille Angliae Cancellarius: *Poſtquam*, inquit, *homines de veritate inueniendа ſemel deſperarunt, omnia fiunt languidiora, ex quo fit, vt deflectant potius ad amoenas diſputationes et rerum quasdam peragrationes, quam in veritate inquiſitionis ſe ſuſtineant.* Ita nempe nodos difficiliores, quos ratione expedire debebant, commento ingenii ſoluunt, nihil intereſſe rati quomodo ſoluantur. Auſim affirmare: et quid auſim? cum res ipſa loquatur: nil magis, ab omni antiquitate, Medicinae incrementa retardaſſe, quam inania ſed amoena Philoſophorum placita, quae non aliter ac lepidae voce Poetarum fuſae fabulae ipſa ſuauitate nocuerunt. Inprimis cum dulciſſima haec philtra ſiue amoris pocula non ſolum animis noceant *, ſuauiſſima deliria pariant, et vim furoris **, vt eſt apud

 Poëtam,

ne abducimur. Quod ſi pauci facerent, nollemus imitari: cum plures facere coeperunt, quaſi honeſtius ſit, quia frequentius, ſequimur; et recti apud nos locum tenet error, vbi publicus factus eſt; quibus gemina habet *l. de vita beata cap. I.* Digniſſima eſt, quae hic legatur, Archib. Pitcarnii Oratio, qua oſtenditur, *Medicinam ab omni Philoſoph. ſecta eſſe liberam.*

* *Falſae opiniones obſidentes animas hominum, eos non modo ſurdos ſed et coecos reddunt.* Galenus *L. VIII. de Compoſ. Med.*

** Teſte Tyrannide Philoſophorum hinc inde in Hiſtoria Literaria et Philoſophica, obuia. Pariſienſes Anno 1624. non ſolum in exilium eiecerunt, qui a communi Ariſtotelicorum doctrina diſcederet, ſed et edicto ſanciuerunt, ne quis contra veteres et probatos Auctores vlla dogmata teneret aut traderet ſub poena capitis. vid. Io. de Launoy, *de varia Ariſtotelis fortuna in Academia Pariſienſi, C. XVI.*

Poëtam, habeant, ſed etiam profundius ſerpant, ac difficillime expelli ſe patiantur. *Nulla enim*, ſecundum Galenum *, *eſt tinctura, quae tam difficulter eluitur, ac ad falſa dogmata, citra rationis iudicium, animi affectio: quae in his educatis diſſuadere non poteris.*

In procliui hinc eſt perſpicere, quantum genuini Medicinae cultoris interſit, probe exploratum habere, qua ſit in hac confuſione eundum, et quaenam ſit regia illa via, qua et amabilis veri particeps reddi, et in verae artis poſſeſſionem tuto peruenire queat. Cumque haec res me ipſum ſaepe ſolicitum habuerit, et *Sereniſſimus Patriae Pater, Princeps ac Dominus, Dominus* ERNESTVS LVDOVICVS, *Haſſiae Landgrauius, Princeps Hersfeldiae, Comes in Cattimelico, Decia, Ziegenhaina, Nidda, Schaumburgo, Yſenburgo et Budinga. Academiae noſtrae Nutricius munificentiſſimus*, pro ſumma qua eſt clementia ac in bonas artes earundemque cultores benignitate, inter alia, quibus immerentem me clementiſſime ornauit, gratiae Principalis documenta, hoc quoque extare voluerit, vt Extraordinarium, Medicinam, in hac Ludouiciana noſtra, vna cum Philoſophia Naturali, per integrum ſeptennium hactenus a me exculta atque tradita, docendi munus mihi benigniſſime demandarit; hinc, quando iam ſub noui muneris auſpicia publice, de argumento conueniente, verba facienda ſunt, operae pretium me facturum exiſtimaui, ſi *veram ad veram Medicinam perueniendi viam*

* *De Cognoſc. et curand. paſſion. anim.*

viam animo paullum perluſtrarem atque commonſtrarem: quod dum facere ſuſtineo, benevolentiam veſtram, Auditores, quotquot adeſtis, omnium ordinum honoratiſſimi, et patientiam mihi ad ſemihorae ſpatium humaniſſime exoro.

VEram ad veram Medicinam viam inuenire problema ſit. Dari omnino atque exiſtere artem medicam, de quo mirum profecto eſt, et olim et noſtra aetate qui dubitarent extitiſſe, eo confidentius hic mihi concedi poſtulo, quo clarius ſumma ipſius vtilitas cuiuis quotidiano vſu innoteſcit, et quo ſolidioribus argumentis iam ſuo tempore Hippocrates *libro de arte*, nec non Auctor libri *de Priſca Medicina*, noſtro vero aeuo inclytus Schelhammerus *libris de Natura ſibi et Medicis vindicata*, prae aliis exiſtentiam ac certitudinem eius euicerunt atque demonſtrarunt. Haec nobiliſſima ars eum in finem, vti nemo non intelligit, hominibus conceſſa eſt, vt in hac vitae noſtrae, mille in perniciem ipſius conſpirantibus, expoſitae et coopertae rebus, fragilitate ac inſtabilitate, ſanitatem noſtram incolumem praeſtet, praeuiſa mala amoliatur, ingruentibus obluctetur, et ab omnibus, quae iniuriam vllo modo eidem inferre poſſent, tueatur: tum vt eidem labefactatae et laboranti ſubueniat, morbisque deiectam erigat ac reſtituat: et denique, vt vitam, quam fieri poteſt, diutiſſime producat, et ſenii ingruentis infirmitates diu multumque moretur, ſuſpendat et arceat. Quemadmodum vero ea artium eſt natura, vt rem aliquam tanquam materiam, ad producendum ex illa nouum aliquid, accommodate, ſingulari opera tractent et ita tandem diſponant, vt ſublatis aliis, aliis correctis ac immutatis, id quod per illas expetitur, inde reſultet et producatur, atque ſic artificibus tria, quibus abſoluuntur, et in quibus tota illarum perfectio et eſſen-

tia conſiſtit, conſideranda, praebeant: finem, vti ſcholae loqui amant, ſubiectum et inſtrumenta: ita etiam in arte ſalutari, ad id, quod efficiendum et in medio conſtituendum, ad quod tendit omnis labor et induſtria, et propter quod omnia fiunt, quae in arte fiunt: deinde ad materiam ſiue ſubiectum, quod tractamus, quod immutamus, et in quod finem artis introducere cupimus: et demum ad inſtrumenta, media, adminicula, quorum opera et beneficio ſubiectum ita diſponimus, vt finis introducatur, atque voti noſtri compotes fiamus, oculos animumque intendere nos oportet. Illud eſt recta valetudo ac integritas. Iſtud homo pluribus rebus, ad ſanitatem protrahendam morbosque inferendos indifferentibus, immerſus, vacillans, aegrotus, imbecillis, declinans. Hoc media et medicamenta determinatis in relatione ad hominem * viribus inſtructa.

Quid recta ſit valetudo, et in quo conſiſtat, perſpectum habere nequimus, antequam quid ſit homo, quibusue partibus conſtet et abſoluatur, exploratum habeamus. Hominis Naturam duarum conſociatione partium, alterius cogitantis, quam animam ſiue mentem appellamus, alterius extenſi quam corpus dicimus, abſolui, quiuis ſe ipſum omnesque actiones ſuas excutiens, facillime deprehendit: quicquid enim motuum, quicquid operationum in nobis obſeruamus, id omne vel cogitationibus vel motionibus corporeis erit adſcribendum.

Corpus eſſe congeriem infinitorum filamentorum ſiue fibrillarum, in formam membranarum, funium, trabium, canaliculorum, receptaculorum, organorum motricium, ad regulam, omnibus regulis mathematicis exactiorem, ita efficto-

* Medicamenta extra relationem ad corpus non ſunt medicamenta, nec, niſi recte vtentem ſortiantur, id, quicquid hoc eſt nominis, ſuſtinere poſſunt.

effictorum et coaptatorum, vt machinam exhibeant infiniti artificii, fulcimentis ſuis, funibus, vectibus, prelis, follibus, planis inclinatis, trochleis, filtris, cribris, ſimilibusque, quae machinae exquiſitiſſimae contextum abſoluunt, organis inſtructam, machinam ex mille machinis conflatam; omnesque huius machinae partes ex infinitis fere minimisque vaſculis, admirabili coniunctione inter ſe nexis apteque colligatis, conglomerari, feliciſſima tot ſolertiorum Anatomicorum induſtria, ſpeciatim celeberrimi RVYSCHII*, Amſtelodamenſis, cuius laborioſae pariter ac felici aſſiduitati merito aſſurgit vbique doctior orbis, artificioſae iniectiones ita iam patefecerunt, vt ſuis prope quisque ſenſibus comprehendere poſſit, atque

Ante oculos interque manus ſint omnia noſtras.

Id praeterea non minus euidentiſſime conſtat: hanc infinitorum vaſculorum compactionem, cum fluido ſpirabili aëreo, tum maſſa purpurea, particulis mole, agilitate moleculaque variis conſtante, nec minus ad deriuationem quam ſecretionem diuerſorum humorum apta, et turgeſcente, ita animari, vt mutuo partium ſolidarum et fluidarum ſe inuicem cientium motu, vniuerſa humorum moles per vaſa deriuetur, corpus circumeat, partesque omnes riget, et ſuccos cuique vtiles, alendo, gignendo, ſentiendo, mouendoque neceſſarios elargiatur, ſuperfluos ac inutiles eiiciat, omnes ductus, villos, fibrillas conuenientibus humoribus plenos tumidosque reddat, et viuidum caloris ſenſum vimque omnem elaſticam et motum membris ſingulis affundat; ſic vt ex hoc ordine atque concentu partium mutuoque in ſe agentium motu omnes tam diuerſae tamque mirificae

 rerum

* vid. *Epiſtol. et Theſaur.*

rerum in corpore humano mutationes actionesque proficiſcantur.

De mente ſiue anima experimentis ratiociniisue non vnis compertiſſimum habemus: eandem, et praeſtantiore eſſentia donatam et eminentioribus actionibus deſtinatam, ea lege corpori conſociatam eſſe, vt huius quidem motuum vitalium non praeciſe cauſa ſit, corpus tamen varia ratione afficiat, motiones in cerebro primo excitet easdemque dein per neruos in omnia membra diffundat, motusque varios pro voluntatis arbitrio conuenientibus organis imperet et affectibus ſiue motibus ſubitis et concitatis agitata corporis habitum modo conſtringat, modo pandat, laxet, modo vehementer et inordinate concutiat ac fluidorum motus, non ſine euidenti corporis vel emolumento vel detrimento, aut excitet, aut coerceat cohibeatue, aut turbet. Quod a corpore viciſſim afficiatur, et non ſolum excitatas in ſenſuum organis motiones, ac ad cerebrum propagatas, occaſione motitationis fibrillarum cerebri medullarium, ſuſcipiat, ſed et corpore male affecto ipſa non minus aerumnas et moleſtiam patiatur.

Ex quibus clare eluceſcit, vitam *humani corporis* reciproco partium fluidarum ſolidarumue motu, maſſae inprimis purpureae circuitu; *hominis* vero mutuo corporis huius viuentis, et mentis ratione gaudentis commercio abſolui: quandoquidem omnes actiones, quibus viuere hominem cognoſcimus, inde manifeſte fluunt ac deducuntur. Proinde nec arduum iam erit demonſtrare, aut dictu difficile, quid ſecunda valetudo ſit ac integritas? ſcilicet quod quilibet naturali colligendi vi ac recta ratione facile videt, motuum illorum vigor, et cum partium fluidarum et ſolidarum, tum mentis et corporis concordia et aequilibrium, ſiue ea partium in ſe mutuo

agen-

agentium proportio, qua et actionum corporearum liberum exercitium et mentis animique vigor conſeruatur; ſicuti quid aduerſa ſit valetudo, quid imbecillitas, declinatio, morbus? perſpicuum quoque nunc eſt atque euidentiſſimum. Nihil nempe aliud quam integritas haec deprauata, vigor labefactatus, motus imminuti, nimis concitati, perturbati ac deſtructum vtrobique aequilibrium.

Inſtrumenta tandem Medici ſunt res naturales, in quarum poſſeſſionem nos miſit benignitas diuina et miſericordia, ea partium habitudine ac viribus donatae, vt corpori, prudenti conſilio, applicitae varios et in ſolidis et in fluidis partibus effectus producant, ac pro variis, quae circumſtant conditionibus, vitales illos motus modo excitent, modo compeſcant, modo reſtituant, in ordinem reducant ac moderentur.

Atque ita iam vniuerſae Medicinae ratio in aperto eſt. Ecquis enim non facillime hinc perſpicit aut intelligit? Medici, quem modo miniſtrum ac imitatorem Naturae cum Hippocrate et Galeno, modo Conſiliarium amicumque Adiutorem cum illuſtri Boylio, non ſine ratione appellant *, officium totum in eo eſſe, vt, exploratis prius vi naturae humanae, viribus corporis et animae in ſe inuicem agentium, vi vitae et morborum, nec non virtutibus remediorum eorumque ad hominis naturam relatione, prudenti horum ad ſe inuicem applicatione, motus vitales ſupra memoratos, vtriusque generis

* Miniſterium Medici in Natura valente tuenda, oppreſſa aut collapſa erigenda, cum morbo pugnante adiuuanda, nimis concitata reprimenda, aberrante in ordinem redigenda, fuſius proſequitur Excellentiſſ. Schelhammerus *de Nat. ſibi et Med. vind. L. II.* quo pertinet etiam elegantiſſima ſupra laudati Gothofr. Bergeri *de Medico Naturae Adiutore Diſſertatio.*

neris partium aequilibrium, concordiam, harmoniam, non temere turbet aut praepediat, impedita exſuſcitet, immoderata temperet, cohibeat, inordinata aequalitati reſtituat, in viam reducat, et, vt magni Verulamii verba* mea faciam, organum corporis humani muſicum quaſi, operoſum et exquiſitum, ita tendat ac pulſet, vt reddatur concentus minime diſcors et inſuauis. Id vero quam difficile non raro ſit, diligentiſſimi quique vſuque artis exercitatiſſimi fateri coguntur: cum, propter naturae humanae inconſtantiam et varietatem et machinae ex tot machinarum apparatu conflatae ſubtiliſſimum pariter ac delicatiſſimum artificium, eamque partium omnium harmoniam et conſenſum, vt ex minima minimae ſaepe partis labe, pluribus aliis, ac vniuerſo corpori ingens periculum immineat, multa in homine et morbis contingant, quorum adeo abſtruſa et implicata cognitio eſt, vt et ingenio et vſu praeſtantiſſimorum virorum aciem eludant atque induſtriam. Quamobrem merito in eo omnes curas cogitationesque configimus, vt viam inueniamus, qua omnes has difficultates promte, quantum per humanam imbecillitatem licet, expedire poſſimus. Neque vero illa poſt ea, quae ſtrictim iam, ſed ita, vt ad rem ſufficiant, commemorauimus, latere vos poteſt Commilitones ſuauiſſimi. Machina eſt, quam curandam ſuſcipimus: motus ſunt nobis dirigendi: vires motrices, niſus, nutus moderandi et in debita ad ſe inuicem proportione ſeruandi: vires remediorum explorandae: relatio, quam haec habent ad corpus humanũ vivens perquirenda. Quid faciat? Quo ſe vertat veſtra cum animi curioſo ardore diligentia? Num veterum fabulas de calido innato, humido radicali primigenio, tot animarum facultatibus, formis informantibus, ſubſtantialibus, ſpiritibus, quatuor elementis, humo-

---

* *De Augment. Scientiar. L. IV. cap. II. p. m. 222.*

humoribus, atomis, earundemque congreſſu, qualitatibus primis, occultis, vos addiſcere iuuabit? Num horrida Paracelſi aut ambitioſa Helmontii Philoſophia vos imbui oportebit? Num barbaris horum vocabulis, aut rerum verborumque incantamentis, ipſo ſonitu terribilibus, quibus Zoroaſtris manes et omnem Magorum ſcholam euocare liceret, animum veſtrum repleri, conducibile erit? Num ſuauiſſima recentiorum ſomnia: de ſpiritibus lucidis, igneis, exploſivis, de vno, duobus, tribus corporum principiis, materia aetherea nunc naturali, nunc peregrina, incognitis particularum, pororum et meatuum diſpoſitionibus, figuris, ignibus, flammaque vitalibus, accenſionibus, effervefcentiis, fermentis, de origine morborum ex ſale, ſulphure et mercurio, acido et alcali, acido et viſcido, ſimilibusque ingenioſis, in plauſibilem cum rebus conuenientiam coactis vniue vel alteri experimento ſuperſtructis hypotheſibus, vos admirari expediet? Aut potius, conceſſo, diuina gratia, vero ſenſuum et intellectus vſu, Naturam intueri, eandem ducem ſequi, ipſam machinam omnemque ipſius apparatum, rationem et conditiones expendere, doctrinam de motu, viribus mouentibus, vi percuſſionis, potentiis mechanicis, quaeque leges motuum naturalium, vires corporum in ſe mutuo agentium plenius planiusue perſequitur, exploratam ac penitus perſpectam vobis reddere vtile erit ac neceſſarium? Ipſi, iam enim poteſtis, diiudicate. Veſtro iudicio omnia hic permitto. Quid animi vobis eſt? Num artificem, cui horologii aut molendini apte reparandi negotium datur, magis idoneum ad id efficiendum exiſtimatis, qui ſpecioſis argumentis ſuſtinere nouerit, rotas, quibus horologium abſoluitur, pondus, quod appenditur, aquam, ventum, quorum influxu molendinum agitatur, totamque machinam ex

vna, duabus tribusue, vel etiam quatuor partibus, tanquam elementis, conſtare, aut horum operationes, forma informante, Archeo, Gas, Blas, aethere peregrino cieri; quam qui totius artificii rationem, partium conditiones, machinae ſtructuram, vim, fabricam, aquae, venti ad eandem relationem, horumque vires et qua ratione hae augendae, imminuendae moderandaeue ſint, accurata omnium, quae circumſtant, conditionum penſitatione, repetita experientia, ſubactoque per crebros caſus iudicio, edidicerit? Sic eſt, Nobiliſſimi Commilitones. Machinae humanae viuentis, eiusque partium, naturam, cum quoad conſtitutionem, tum quoad vires, tam in ſtatu naturali, quam praeternaturali, medicamentorum item naturam ac virtutes, et quod potiſſimum, potentias vtrinque in ſe inuicem agendi, percognitas debet habere Medicus; tum etiam praeſentia animi ac vnum ex altero inferendi facultate * inſtructus eſſe, vt vim vitae, vim morbi, vim medicamentorum aeſtimare ac ſupputare, et modum procedendi per ratiocinationem ex certis datis colligere poſſit: ſic enim prudenti ſelectu et applicatione ſolutu non adeo difficile fuerit palmarium illud Medicorum problema: Inuenire morbo remedium. Natura horum atque vires deteguntur effectibus exterius apparentibus ac ſenſuum fide, vſu tractandoque, cognoſcuntur et circa particularia exercitio ** obſeruationibus diligenter inſtitutis, ſuntque totidem data, certa, totidem nota, explorata, quorum accurata cum ſe inuicem comparatione, more Geometrarum, immota, ex neceſſaria conſecutione, concluſione, ignota

* Haec eſt illa decantata Ariſtotelis ἀγχίνοια, quam Hippocrates hinc inde, ſub nomine φύσεος comprehendit.

** Illo τεχνωθῆναι, de quo Galenus *4. de loc. aff. c. 1.* et *l. 2. de criſ. c. 9.*

ignota ſiue quaeſita inuenire licet. Vera ergo ad veram artem perueniendi via eſt: diligens, diuturna conſtansque *Obſeruatio*: et infallibilis ex obſeruatis, recto prudentis animi ſenſu, *Ratiocinatio*. Illa experientem, haec prudentem, vtraque verum facit Medicum. Quod erat inueniendum.

Haec eſt via Hippocratica, quam ſenex venerandus vbique in ſcriptis ſuis commendat. Hac ex phaenomenis, ſecundum veras argumentandi leges, illatione, hoc ἐκ τῶν φαινομένων μεθοδεύειν, pro illa infantili Medicinae aetate, ab experimentis illorum temporum tantum inſtructus ea praeſtitit, quae vix in hominem cadere videbantur, totque ac tam praeſtantes veritates in arte detexit, quas omnis non ſatis mirari potuit aetas et quas ventura quoque ſuſpiciet. Quo eundem peruenturum fuiſſe putatis, ſi tot data, tot inuenta politioris Phyſicae, cultioris Anatomes, ſanioris Chymiae, exactioris Mechanicae, quae ad noſtra vſque tempora in lucem dies extulit et longioris aeui diligentia, et ſi, qua ſeculum hoc ſuperbit, perfectior et magis completa ratiocinandi methodus per Algebram nouam, Geometriam, vti vocant, Carteſianam, ſiue Analyſin ſpecioſam, aliasque ſummorum noſtri aeui Geometrarum, euidentem certitudinem vbique in ſignis ferentium, vias, eidem innotuiſſent? Supputate hinc, quo veſtra virtus, ſi ſeculi felicitatem, prudentis animi conſilio, amplecti ſibique propriam reddere velit, poſſit eniti. Aurem iamdudum vobis vellicarunt et admonuerunt viamque ex parte praeiuerunt plures excellentiſſimi et in ſeculi gloriam nati viri. Proſtant in vſum veſtrum tot egregia in hoc genere ingenii monimenta, tot illuſtrium Societatum et Collegiorum labores. Neque

que enim latere vos poteſt aut debet, quid exactiſſima hac, inprimis obſeruandi methodo profecerit vſu medendi eminentiſſimus Thomas Sydenhamius, Anglus, quique Phaenomenorum cauſas curatius ſimul inquiſiuit, Laurentius Bellini, Italus. Quid huius popularis Sanctorius Sanctorii, multo ante, in fluxu illo perenni tranſpirationis inſenſibilis ad ſtateram aeſtimando et ad leges reuocando, hac methodo, triginta annorum experientia, praeſtiterit. Quomodo doctrinam de quantitate et proportione euacuationum, effectibus ſuppreſſionum, detectis plurimorum morborum fontibus, determinatis ſalubris et inſalubris vitae principiis, conditisque vtiliſſimis ſanitatis regulis, pene abſolutam dederit. Manibus veſtris teruntur opera Georgii Bagliui, Medici Romani, qui, libello *de Praxi Medica ad priſcam obſeruandi rationem reuocanda* totius orbis eruditi applauſum nuper reportauit. Noſtis aut noſſe poteſtis, quam laudando non ſatis conatu, mathemata in Medicinam conuenientiſſime inferendo, commoda veſtra promouere enixiori opera contenderit vir ſagaciſſimi ingenii, Medicus ac Philoſophus per mathematicas artes vere magnus et legum Naturae peritiſſimus, Archibaldus Pitcarnius, Scotus, in *Opuſculis* vera pariter ac vtili eruditione medica refertiſſimis. Nec minus cognitiſſimum habetis Johannis Alphonſi Borelli *de motu Animalium* doctiſſimum opus, eoque nomine potiſſimum etiam laudandum, quod leges motuum naturalium ſecundum mathematicorum regulas curioſe perſecutus fuerit, quamuis, ob nondum detectas machinae noſtrae proprietates, quae recentiſſimis innotuerunt, his multa perficienda reliquerit: vt celeberrimorum virorum, Johannis Bernoulli, Bartholomaei de Moor, Jacobi Keilii, Cheynei *, Meadii, Freindii, Boerhauii, ſimi-

* Lectu cumprimis digniſſimum eſt Specimen huius ſatis elegans, de

ſimiliumque cordatorum et ſaniorum Philoſophorum ac Medicorum egregia et vtiliſſima tentamina hac methodo, ſecundum naturae ductum legesque mathematicas, ſuſcepta reticeam. Nec quid, quoad obſeruationes praeſertim exquiſitiores, tot illuſtribus Germanis, Meibomiis, Schroeckiis, Schelhammeris, Bohniis, Bergeris, Hoffmannis, Ettmulleris, Schraderis, Vateris, Langiis, Zelleris, Camerariis, Lentiliis, Wedeliis, Stahliis hic debeatis, et quaenam ſpeciatim, ſi ſtudium Hippocraticum ſpectemus, excellentiſſimi totoque orbe celeberrimi Collegae noſtri, Domini D. Valentini, ſint merita, quomodo prae aliis ad florida Hippocratis Tempe viam vobis aperuerit, et curſu Medicinae Hippocratico vniuerſum Medicorum chorum in perpetuum ſibi deuinxerit, minus perſpectum vobis eſt.

Hos ſequimini: horum inſiſtite viae: nec quae Matheſin ad ſummam certitudinem perduxit methodum *, Medicinae minus profuturam exiſtimate. Haec enim eſt omnium ſcientiarum quaſi clauis, optima diſcernendi verum a falſo via. Hac intellectui omnia, quae ſciri debent, ita offeruntur, vt ob claritudinem nihil non intelligi,

de Incrementis Theoriae Medicae, nouae theoriae febrium continuarum acutarum et lentarum praemiſſum, et a viro doctiſſ. Abrahamo Vatero, Chr. Fil. diuerſis quoque verae et ſolidioris Philoſophiae ac Medicinae, ſic dictae, mechanicae ſpeciminibus clariſſimo, latinitate donatum.

* Hanc methodum vniuerſalem, quam Mathematici ſibi hactenus propriam fecerunt, eiusque leges eleganter prae aliis tradiderunt Illuſtr. de Tſchirnhauſen in *Medicina Mentis*, et doctiſſimus Chriſt. Wolffius im kurtzen Unterricht von der mathematiſchen Methode oder Lehr-Art/ ſo in denen Anfangs-Gründen aller mathematiſchen Wiſſenſchafften enthalten; nec non in *Commentatione de methodo mathematica, in Elementis Matheſ. vniuerſae.*

telligi, ob certitudinem nihil in dubium vocari poſſit. Hac Analyſtae, Geometrae, Mathematici, id effecerunt, vt diſciplinae Mathematicae omnibus aliis euidentiae ac certitudinis palmam praeriperent *. Hac quousque licet enituntur. Hac magnarum inuentionum ſibi conſcii ſunt. Hac ſcientiam conſequuntur, quae vnica et ſola eſt ſcientia, et quae, ſi error committatur, errantem erroris conuincit. Quidni igitur eandem et veſtram, atque ſic artem veſtram ab inſuperabilis difficultatis et incertitudinis labe immunem reddatis! Scio equidem, quid hic reponi poſſit: Artem Medicam verae demonſtrationis ac ſcientiae incapacem eſſe, tum ob inextricabile machinae humanae prodigium, tum ob inſtabilem illius aeque ac medicamentorum conditionem.

At, nulla haec difficultate diluuntur. Ad primum enim regero, non impoſſibilia ſtatim eſſe, quae difficilia: et intentam ac diligentem curam cum pertinaci labore et

* Eleganter, nec ſine ratione, Eraſmus Bartholinus: *Cum noſtra Philoſophandi ratio*, inquit, *principia certa et euidentia primum quaerat, ex quibus, indubitanter affectiones entis corporei demonſtret, tum diſtinctas proponit conſequentias et cuncta apodictice, non litigioſe, explicat. Quis non laudabit, et ſuſpiciet hanc ingenuitatem et ſimplicitatem inueſtigandae veritatis, quae nullo fuco, ſed naturali venuſtate, nitorem addit vilioribus, et quicquid in mundi ambitu continetur, vel eſt in quotidianae vitae commercio, non tantum explicat, ſed demonſtrat? Sic per humilia erepit, ipſique abunde eſt non culpari neque laceſſi ab optimis; dum hac ratione aliquid ſibi proſpiciat munimenti, aduerſus ſe circumfundentia dubitationum agmina. Reiicit continuo omnem rationem ambiguam, perplexabilem et interpolatricem veri. Vnde non difficile ei eſt, veritatis faciem nudare, perſonam illi detrahere et velamenta argumentorum apparentium; cumque omnia demonſtratione muniat, diſputatoribus ſilentium imponit, et Sophiſtarum fruſtratur diſtinctiones*, de Natur. Mirabil. Quaeſt. VI. p. 79.

et diuturna inquiſitione maximas ſaepe difficultates expugnaſſe, ſuperaſſe. Nihil eſt tam difficile, quin quaerendo inueſtigari poſſit: *nihil*, ſecundum Senecam, *tam arduum, quod non humana mens vincat, et in familiaritatem perducat aſſidua meditatio* *. Artium et ſcientiarum aliarum incrementa magnaeque perfectionis gradus expendamus. Quam multa noſtra aetate facta ſunt, fiunt, perficiuntur, quae ſuperioribus temporibus poſſe fieri negabant? Totius mundi intueamur ſtupendum prorſus artificium. Quis ſub Aſtronomiae incunabula poſſibile crediſſet, tot ſiderum colligere metas, tot confuſiſſimos ratione noſtri, veros, apparentes, maiorum mundi corporum motus et obliqua curricula definire, directiones, retrogradationes, ſtationes, ad leges vocare, et regulis nunquam fallentibus includere, vices dierum et noctium, rationem anni temporum, tempeſtatum, totiusque exercitus coeleſtis ſecreta et ſphaerae mundanae fabricam ita quaſi expedire, vt omnia euidentiſſime comprehendere, accuratiſſime demonſtrare, perniciſſimas rotationes anteuertere, et omnium corporum poſitiones, occurſus, quibus interpolari dies ſolet, defectiones ac phaenomena, poſt aliquot ſecula demum ventura, euentu minime fallaci, ad dies, horas, minuta praedicere et orbi annunciare poſſimus? Poſſibile tamen hoc reddidit felix tot celeberrimorum virorum induſtria. Qua via quaeritis ac methodo? Ipſiſſima hac modo laudata. Naturam multa ſedulitate ambibant, intuebantur, quidue illa faceret aut ferret exacte annotabant; vigili cura noctes ſideribus impendebant, perambulabant oculisque admouebant diſcreta ſpatiis ſuis longiſſimeque diſtantia coeli lumina; conuerſiones, curſus eorundem, certis temporibus abſoluendos, varios poſitus, horumque ef-

* *de Ira L. II. c.* 12.

fectus crebra animaduerſione perſpectos ſibi reddebant, atque docti curioſique ſpectatores ſingula, quae notari merebantur, excutiebant; continuatis per ſecula obſeruationibus explorata, data, colligebant, dabantque operam, vt ſi quid minus recte ab Anteceſſoribus obſeruatum eſſet, corrigeretur, ſi quid ignoratum vel omiſſum, adderetur; ſcientiam quantitatis, dimenſionum, numerorum accommodate in ſubſidium adferebant, leges motuum perquirebant. Et ſic, dum felici coelum petierunt ſapientia, eundem terrae intulerunt: hoc eſt, aſtrorum ſcientiam in altiſſimo fere ſuae perfectionis faſtigio collocarunt. Quid ſi ſimili ratione motus et phaenomena in microcoſmo, mundi maioris compendio, in quo ſapientia, virtus, prouidentia ſimilis elucet*, pertinaci diligentia, obſeruaremus, obſeruationes cum Anteceſſorum obſeruationibus conferremus, ſcientiam quantitatis, dimenſionum proportionum, aliasque, quae huc pertinent, vtiliſſimas artes in ſubſidium adhiberemus, cur non et hic ad maiorem artis perfectionem venire liceret? Id ad minimum conſequeremur vtilitatis, vt, qua ſcire datum eſſet, euidenter perſpectum haberemus.

Corporis deinde atque in illud agentium rerum, cum naturalium, medicamentorum, tum ſic dictorum praeternaturalium, ea eſt conditio, vt et illius et harum actiones, non ſecus ac maiorum illorum mundi corporum, pro cuiusuis conſtitutione, certis ac definitis legibus

---

* *Ne igitur mireris*, ſunt verba Galeni, *Lunam et vniuerſam aliorum aſtrorum ſeriem ſummo artificio diſpoſitam eſſe, neue te attonitum magnitudo eorum vel pulchritudo, vel motus perpetuus, vel circuitionum certa deſcriptio reddat, adeo, vt ſi inferiora haec comparaueris, parua tibi videantur eſſe et omni ornatu carere. Etenim ſapientiam, et virtutem, et prouidentiam hic quoque ſimilem inuenies.* L. III. de Vſu Part, C. 10.

bus ſint adſtrictae, ita vt applicato agente vno vel pluribus ad aliud, certus ac determinatus effectus neceſſario, ex aeternae veritatis principiis, ſequatur. Sic medicamenta omniaque in corpus agentia, pro ſua conditione et relatione ad ipſum corpus, neceſſario agunt ac patiuntur: haud aliter ac inſtrumenta mechanicorum, pro forma ſua et fabrica et ad artis ſubiectum relatione, certos ac determinatos, mechanica neceſſitate, producunt effectus, aut etiam a materia reſiſtente patiuntur. Ergo, ſi obſeruatis probe omnibus, quae cum ratione ſuſcipimus, res naturales ad ſe inuicem, medicamenta ad hominem admoueamus, cur non eadem neceſſitate ſequeretur effectus? Ex quo euidenter eluceſcit, Medicinam artem eſſe in ſe certiſſimam, ac verae demonſtrationis omnino capacem. Nec eſt, quod quis obmoliatur: Medicum fine ſuo ſaepiſſime excidere, et, ſecundum Hippocratem, poſt multum exhibitum negotium, multum apparatum, multamque de ſe excitatam opinionem, tandem nihil opis adferre aegro: darique praeterea morbos, quos incurabiles eſſe praeſtantiſſimi Medicorum experiantur. Veriſſima haec ſunt: non repugnamus. Sed quis ab omni bonae mentis et rectae rationis vſu vſque adeo deſtitutus eſt, vt non intelligat, vitia artificum ipſi arti fraudi eſſe nec poſſe nec debere. Deinde quis vnquam arti vitio verterit, ſi exquiſitiſſimus artifex, omni quae in hominem cadere poteſt artis ſcientia et conquiſitiſſimorum inſtrumentorum apparatu inſtructus, poſt multam adhibitam diligentiam, ex indocili, putri, tortuoſo et in nodos recuruo ligno, non poſſit edolare mercurium? Quis artis Medicae hinc vitium eſſe contenderit, ſi fatiſcentibus et fractis organis, humoribusque vapeſcentibus, machina humana aut remediorum vires eludat, aut actionem ſuſtinere nequeat? In ſubiectum habile

bile atque capax aeque feliciter, niſi voluntas diuina obſtiterit, finem ſuum introducet peritus et rerum ſuarum ſatagens Medicus, ac ſuum in aliud quodcunque ſubiectum Mechanicus. Vnde felix ſemper erit Medicus, qui in hominem ſanitatis recipiendae capacem inciderit, et ſecundum artis praecepta recte egerit. *Proſpere ſuccedere*, inquit Hippocrates, *eſt recte facere, hoc faciunt qui ſciunt* *. Sat enim fortunatus eſt, qui prudens eſt, et ex artis praeceptis operatur. Sapiens pol! ipſe facit fortunam ſibi: nec eget coeca et fortuita illa, quam ineptum vulgus, aut illi etiam, qui ſupra vulgus ſapere volunt, in ineptiſſimis plerumque magni aeſtimant, ſine mente, fortuna: quin potius ridet illorum ſuperſtitionem et inſulſas futilitates, probe gnarus, peſſimi argumentum turbam eſſe, illudque Senecae ad animum reuocans: *Quaeramus quid optimum factum ſit, non quid vſitatiſſimum: et quid nos in poſſeſſione felicitatis aeternae conſtituat, non quid vulgo, veritatis peſſimo interpreti, probatum ſit* **.

Veram ergo, hac laudata via et methodo, ſectemur Medicinae ſcientiam, et ne Galeni illud, conquerentis, quod Medici eſſent parum ſtudioſi veritatis et earum artium, quae Medico ſunt neceſſariae ***, in nos quoque cudi poſſit, agite! veritatem maxima animi contentione indagemus,

* *de Loc. in homine. Medicina itaque mihi iam tota inuenta eſſe videtur, quae ſic habet, et quae docet ſingulas et conſuetudines et occaſiones. Qui enim ſic Medicinam nouit, minime fortunam reſpicit aut expectat, ſed et citra fortunam et cum fortuna, recte faciet. Conſtans enim ac firma eſt tota Medicina et doctrinae optimae in ipſa compoſitae, minime fortuna egere apparent.* Et paulo poſt: *Mihi enim ſoli hi fortunate aſſequi, itemque infortunate non aſſequi videntur, qui recte quid et male facere ſciunt.* Idem *ibid.*

** *De Vita Beat. Cap. II.*

*** *L. I. method. med. c. 1.*

gemus, eandemque cariſſimam habeamus, nec artes egregias et vtiliſſimas negligamus.

Ad VERITATEM vbique conſequendam, id ante omnia operam dare nos oportet, vt, cum magna pars bonitatis ſit, velle fieri bonum, primo voluntatem adferamus, eamque conſtanti ardore excitemus. Deinde vt naturalis Logicae regulas ab excellentiſſimis veritatis inquiſitoribus vbique fere inculcatas et ab acutiſſimo pariter et elegantiſſimo Gallico ſcriptore * nuperrime quatuor hiſce comprehenſas, probe teneamus. Scilicet, prout Gallicorum verborum ſenſum verbis latinis reddere libuit, primo **, vt ſumma vbique familiaritate coniunctam habeamus euidentiam, vt in deliciis nobis, nihilque ea prius nihil antiquius ſit. Secundo, vt a, foecunda illa errorum matre, praecipitantia, cum in obſeruando et inquirendo, tum in diiudicando, omni ſtudio caueamus. Tertio, vt attentionem noſtram attentiſſime cuſtodiamus, ſiue, vt intendamus animum, et perſiſtamus in attentionis negotio. Et quarto, vt conſtantem ac confirmatam animi tranquillitatem ſeruemus, qua paſſionibus, quae tenebras et coecas nubes obducunt ideis, attentionem turbant, eandemque ab eo, quod fixum immotumque tenere oportebat, abducunt, et ad illud, a quo declinare debebat, detrudunt, locus denegetur.

Aut,

* I. P. de Crouſaz, *dans le Syſtem. de Reflex. qui peuvent contribuer à la netteté et l'etendue de nos connoiſſanc. ou Nouvel Eſſai de Logique.*

** 1. à ſe familiariſer avec l'évidence, à s'en former le goût et à ne ſe rendre qu' à elle. 2. à ſe guarantir de précipitation dans ſes recherches et dans ſes jugemens. 3. à ſoûtenir ſon attention, et enfin 4. à ſe confirmer dans une tranquillité de cœur, qui previenne les paſſions, lesquelles répandent les tenébres ſur nos idées, troublent nôtre attention, la détournent de ce qui devroit la fixer, et l'attachent à ce dont elle devroit ſe diſtraire. *P. I. C. I. §. IV.*

Aut, ſi forte Gallicum exoſi ſcriptorem, eadem fere ab ingenuo Germano, verbis ſaltem mutatis, audire malitis: en caſum in terminis, ab Illuſtri de Tſchirnhauſen, viro immortalibus in bonas artes meritis toto orbe celeberrimo, maximaeque apud omnes vere ac ſolide eruditos exiſtimationis, **in der gründlichen Anleitung zu nützlichen Wiſſenſchafften/ abſonderlich zu der** *Matheſi* **und** *Phyſica*, **wie ſie anjetzo von den Gelehrteſten abgehandelt werden**/ eleganter expeditum. Verba ita habent *: Was nun alſo anlanget die Erkäntnüß der Warheit per vias ſenſus et intellectus, ſo iſt bevoraus zu mercken/ daß/ wer was rechtſchaffenes hierinn gedenckt zu thun/ drey Sachen hierzu erfordert werden. Das erſte iſt/ daß man ſich eine beſtändige Liebe zur Wahrheit erwecke. Zum 2. einen richtigen Weg/ dieſelbe gewiß zu erkennen/ erhalte. Endlich 3tens/ eine Wiſſenſchafft beſonders treibe/ dardurch alle praeiudicia wohl abzulegen. Hierzu ſind drey Sachen beſonders förderlich: Erſtlich/ daß man die Jugend ſo führe und leite durch ſenſuale experienzien/ die ſie in Verwunderung bringen/ aber zugleich von ſolchem Nutzen/ daß ſie die fundamenta der realen Wiſſenſchafften in ſich includiren/ damit ihre gröſſeſte paſſion werde/ der Erkäntnüß der Wahrheit ſincere obzuliegen. Vors 2te/ das ſtudium Mathematicum ihnen bald bey erſter Jugend beyzubringen. Dann hierdurch werden ſie in kurtzer Zeit viel richtiger die Wahrheit lernen erkennen/ als wann ſie/ ich weiß nicht wie viel Logicken ** durchgiengen.

---

* *§. XI. p. m. 12. ſeqq.*

** Haec non ita accipienda ſunt, quaſi vſum Logicae plane reiectum cupiat Illuſtris Auctor, ſed quod in mathematicis demonſtrationibus, quae, ſecundum formam ratiocinandi

giengen. Drittens das ſtudium Phyſicum, wie es von den Neotericis tractirt wird / da man alles durch verſtändliche conceptus erkläret. Dann hierdurch werden die Irrthümer / die uns allen anhangen / und faſt durch keine ratiocinia zu redreſſiren / gäntzlich gehoben.

Artes Medico neceſſariae ſunt *Ars condendae experientiae* et *Ars ratiocinandi, aliaeque ſubſidiariae.* ARS CONDENDAE EXPERIENTIAE* in eo eſt tota, vt omnia, tum circa hominis actiones, naturales, praeternaturales, tum circa remedia, tum horum relationem ad corpus humanum viuens, phaenomena, ſiue ſponte oblata, ſiue ſtudio quaeſita, ſiue naturae doctis inquiſitionibus ſolicitatae quaſi extorta, mente erecta, oculis, ſenſibus excubantibus

Logicas concluſiones pro fundamento habent atque his ipſis conſtant & abſoluuntur, vid. Chriſtian Wolffens vernünfftige Gedancken von den Kräfften des menſchlichen Verſtands/ C. 6. regulas concludendi potiores et neceſſarias, quaſi aliud agendo, addiſcunt, easdemque ſibi familiares reddunt atque, habitus diuturnitate, methodum diſtiucte ratiocinandi ac diſſerendi in mores conuertunt pulueris eruditi cultores; vnde majorem hinc illos vtilitatem percepturos contendit, quam ſi plurima Logicorum operoſa ſyſtemata conſulerent. Eleganter hanc in rem doctiſſimus Gallus, Bernard Lamy, *Elemens de Mathematiq. ou Traité de la grandeur en general, Chap.* 1. Ma principale vuë, *inquit*, dans cet ouvrage, ou j'enſeigne les premiers Elemens des Mathematiques, eſt d'ouvrir l'eſprit & de le rendre capable de toutes les ſciences. *Et paulo poſt:* Cependant je traite ces elemens de maniere qu'ils ſervent de modelle pour toute autre étude, & que l'on pourra, ſi l'on veut, ne regarder ce qui eſt ici de Mathematique, que comme des exemples qui rendent ſenſibles les regles que l'on doit ſuivre dans la recherche de la verité.

* De Experientia, Experimentis et in iis capiendis adhibenda circumſpectione, legi merentur Eraſmus Bartholinus, *de Natur. Mirabilib. Quaeſt. Academ. VII. de Experimentis.* Franciſci

tibus circumſpecte ſummaque cautela fideliter notet, et quid ex quoque eueniat, et quid quamque rem ſignificet omnesq; reconditos effectus, ſtudio acriore et aſſiduo, ſcrutetur, ac in experimentis rebusque ſenſui ſubiectis diu multumque verſetur. Nec obſeruationes prudentum, quorum expertam habemus prudentiam, fidem et integritatem negligat, quin potius quid ſinguli viderint, quid cunctorum induſtria longinqua obſeruatione contulerit, multa ac intentiſſima opera exquirat. Ita enim data atque nota plurima ſibi comparabit Medicus, ad ignota et quaeſita inuenienda.

ARS RATIOCINANDI Medico inprimis eſt excolenda; quod lumen praefert, per quod acies dirigitur ad verum, et quod in ea Prudentia Medica tanquam cardine vertitur. Hic, Nobiliſſimi Domini Commilitones, vt verioris Logices, Analytices, Geometriae vniuerſalis ſtudium com-

Bayle *Diſſertatio de Neceſſitate coniungendi experientiam cum ratione in rebus phyſicis*, quae continetur in *Opuſculis Inſtitutionib. Phyſicis* annexis *pag. 309.* Roberti Hoocke, Angli, *Diſcurſus de methodo Scientiam Naturalem perficiendi, in Operibus poſthumis, a Richardo Wallero, Londini, Anglico idiomate A.* 1705. *publici juris factis, reperiundi*; (vbi methodum experimentandi, methodum ad quaeſita reſpondendi, methodos gradus proprietatum corporum naturalium determinandi, methodos varias ſecretum naturae agendi modum inueſtigandi, denique 28. methodos modos naturae in operando obuios detegendi ſuppeditat. vid. *Act. Erud. Lipſ. Ao.* 1707. *Menſ. April. p.* 157. vnde optandum eſſet, vt latinitate donati plurium vſui atque commodis inſeruirent.) et nunquam ſatis, ex merito, laudandus *Chriſtian. Wolffius*, in *Act. Erud. Lipſ. Ao.* 1708. *Menſ. April. p.* 163. vbi *Leges experientiarum fundamentales* tradit. Confer. eiusdem Vernünfftige Gedancken von den Kräfften des menſchlichen Verſtands/ im 4ten Capitel. Quo pertinet ſpeciatim Viri et ſolida doctrina et vſu felici excellentiſſimi, Roſini Lentilii, Conſiliarii nunc et Archiatr. Wirtemberg. Τέχνημα Πρακτι-

κον

commendatiſſimum habeatis, et quicquid Ariſtoteles in Analyticis, quicquid recentiorum felix induſtria hic boni contulit, veſtris vſibus accommodetis, ſerio vos hortor et obteſtor. Nollem tamen veterum Ariſtotelicorum * Dialecticae vos immorari, non neſcius illius, quod eſt apud Ariſtonem Chium, in ſimilibus: *Qui Dialecticam profundius rimantur cancros edentibus ſimiles ſunt, qui propter exiguum illud, quod nutrit, circa multa oſſa morantur.* Quin veſtra deſideria optime explebunt **, ex recentioribus praeter experien-

κον, id eſt, Tabula conſultatoria Medica, exhibens quaeſtiones maxime neceſſarias aegrotis conſilium exquirentibus a Medico proponendas, per quarum reſponſiones in morbi genium certius et ἄνευ ὑπερόρων penetrare, indicantium et contraindicantium momenta inuenire, ac in medendi methodo tutius commodiusque procedere liceat. Vlmæ Ao. *1696*. in lucem emiſſa.

* Aeterno cedit Ariſtotelicis opprobrio, quod, cum ſolidam et profundiſſimae eruditionis Logicam Praeceptor reliquiſſet, perverſiſſimam tamen philoſophandi viam ingreſſi fuerint: cuius hoc maximum ac euidentiſſimum argumentum eſt, quod, per viginti ſeculorum decurſus, nec ſcientiae promotae nec artes excultae, nec veritas detecta, nec rerum cauſae inueſtigatae, nec quicquam praeclari in Naturae Scientia et Medicina, de reliquis nihil dicam, illius beneficio inuentum fuerit. Cum e contrario per dimidium ſeculi, et quod excurrit, ex quo Galilaeus a Galilaeis, des Cartes, Verulamius, Gaſſendus aliique cordatiores in libertatem nos vidicarunt atque methodum illam veritatem & rerum cauſas indagandi naturalem, vniuerſalem, Mathematicis inprimis familiarem introduxerunt, adeo creuerint tantisque auctibus elatae fuerint artes & ſcientiae, vt vix vmbram ex antiquis ſeruemus. Exuberarunt abhinc Philoſophia Naturalis cumprimis & Medicina nouis pariter ac vtiliſſimis inuentis atque methodus haec ita conciliauit ſenſum rationi, vt indies ſurgant artes et adoleſcant, nec amplius, liceat Clar. Bartholini verba vſurpare, ſpe tam commendetur quam prouentu.

** Prouida hoc ipſum cura expendit ſapientiſſimus Academiae noſtrae

rientiſſimum longeque doctiſſimum Philoſophum, Erhardum Weigelium, *in Analyſi Ariſtotelica ex Euclide reſtituta, genuinum ſciendi modum tradente,* Gallumque Anonymum, *de Arte cogitandi*, modo laudatus Perilluſtris de Tſchirnhauſen, in *Medicina Mentis*, nec non celeberrimus Malebranchius, in elegantiſſimis *de Inquirenda veritate libris*, quos, in ipſa hac Academia, omnis politioris eruditionis laude inſignem quondam Profeſſorem, beatae nunc memoriae, publice praelegentem et illuſtrantem non ſine fructu audiui: et cuius vim iudicii orbis eruditus merito admiratur ac ſtupet, nunquam vobis, ob methodi inprimis dete-

---

noſtrae LEGISLATOR: vnde Statut. Acad. Titul. LV. Logicam in Academia ſua tradi vult atque doceri, *reſectis et prorſus reiectis omnibus iis, quae plus habent inanis ſubtilitatis quam vtilitatis, et quae interdum ne quidem ipſi Doctores intelligunt, ac tantum abeſt, vt diſcentes, in alias artes aut facultates ſiue ingreſſos ſiue ingreſſuros iuuare poſſint, vt illarū potius corruptelae ſint.* Quo pertinet notiſſimum illud magni Verulamii, iudicis hic non ignorantis, nec oſoris maleuoli: *Logica, quae in abuſu eſt,* inquit, *ad errores (qui in notionibus vulgaribus fundantur) ſtabiliendos et figendos valet, potius quam ad inquiſitionem veritatis; vt magis damnoſa ſit quam vtilis. Nov. Organ. Aphor. XII. p.m.* 27. Eoque nomine Epicurus olim, non veram Logicam, (vtpote quam ſub alio nomine excoluit, vid. Seneca *Epiſt. LXXXIX.*) ſed Dialectices ſubtilitates cauillationesque ad indagationem veri prorſus inutiles repudiauit, riſit, contemſit. Atque ad hos etiam Dialecticos artificii veternoſiſſimi nodos, vti Senecae *Ep. LXXXII.* vocantur, ſiue gyros atque maeandros, a quibus, tanquam Sireniis ſcopulis, non mediocre periculum eſſe monet A. Gellius, *Noct. Att. Cap. 8.* reſpexit Martianus Capella, quando Logicam, ſiue Stoicam, aut illam Varronis, vti Voſſius *de Logic. C. I.* exiſtimat, ſiue Ariſtotelicorum iſtam, depinxit. Nempe acri viſu, vibrantibus continua mobilitate oculis, crinibus tortuoſis, dextram cunctis officioſe praebentem, laeva vero viperinas inſidias ſub pallio occultantem. *de Nuptiis Philol. et Mercur. L. IV. de Dialect.*

detegendi veritatem, quam euidentia commendat, praeſtantiam, ſatis commendandus Iohannes Lockius, in libris *de Intellectu**. Quibus ſi iungere velitis, quae excellentiſſimus ac de vera eruditione optime meritus Collega noſter, Dn. Profeſſ. Langius, pro aſſerenda vera veterum Logica et fundamento omnis Geometricae demonſtrationis commonſtrando, ad Chriſtiani Weiſſii Nucleum commentatus eſt; vt et omni ſanioris doctrinae genere longe celeberrimi Hallenſium Mathematici, Chriſtiani Wolffii, libellum cui titulus: **Vernünfftige Gedancken von den Kräfften des menſchl. Verſtands**/ et tandem praeſtantiſſimi ingenio viri, Crouſazii, Lauſannenſis Academiæ Mathematum Profeſſoris longe meritiſſimi, *Syſtema conſiderationum, quae ad nitorem et extenſiorem amplitudinem noſtrae cognitionis facere poſſunt, ſiue Nouum Tentamen Logicae*, pari, cum ſolida eruditione, elegantia, idiomate Gallico, conſcriptum; adhaec, ſi tot ſummorũ ingenio virorum, Illuſtrium noſtri ſeculi Geometrarum euidentiſſimos demonſtrandi modos, vobis perſpectos reddere non pigebit: ſat lucis et artis habebitis, cum rationem, tum artem veſtram excolendi, et veritas ac ſapientia, ſuos complexae alumnos, patefacto ſinu, reconditos eruditionis et ſcientiae theſauros vltro offerent. O quam ſolida, facilia, iucunda futura ſunt omnia, cum non opinionibus ſed veritate veſtra conſtabit et ſciendi et medendi ratio!

Inter reliquas artes Medico neceſſarias *Phyſicam*, *Anatomiam*, *Chymiam*, *Botanicam* ſimilesque, in quibus naturam, conſtitutionem, mixtionem, vires, potentias agendi et reſiſtendi corporum inueſtigamus & perdiſcimus

 lubens

* Hos optimo iure eximium opus vocat, atque praeclarum, ea in re, exemplum ceteris praeiuiſſe laudatiſſimum auctorem cenſet ingentium meritorum magnaeque exiſtimationis Philoſophus ac Theologus, vir maxime Reuerendus, Ioh. Franciſcus Buddeus, *Element. Philoſ. Theoret. ſ. Inſtit. Philoſ. Eclect. Tom. II. Cap. I. §. 22.*

lubens praetereo *, quod de ſumma earundem neceſſitate res eſt expeditiſſima. Vniuerſam interim MATHESIN, ſigillatim Geometriam et Phoronomiam, nec non Mechanicam iterum atque iterum vos in pretio habere velim, quod ſine his, vti recte prudentiores iudicarunt, omnis de homine ſcientia lepida tantum erit fabula. Nihil enim hic eſt, quod non Geometricis ac Mechanicis regatur legibus ſtet aut cadat. In motu legibus his aeſtimando tota Naturae ratio eſt omnesque corporis operationes ex partium ſtructura, vi aeternarum ac indiſpenſabilium Naturae legum, conſequuntur: nec proinde niſi legibus his perſpectis cognoſci poſſunt. Vnde liquido apparet, cur Hippocrates filio ſuo Theſſalo Geometriae ſtudium et numerorum ſcientiam maiorem in modum commendauerit **, et cur noſtris temporibus omnes fere Matheſeos amore ardeant

* Plurima huc pertinentia vtiliſſima, praeter doctiſſimos et celeberrimos viros, quorum, de Medicina recte perdiſcenda, conſilia, exhibuit Clar. Schelhammerus in *Addit. ad Conringii Introd. in vniverſ. Art. Med.* contulit D. Sempronius Gracchus Maſſilienſis, ſiue, vt vero nomine vocatur, Samuel Gotthilff Manitius, in *Medico huius ſeculi, ſiue Herma Tyroni Medico expeditiſſimam, qua, ad veri Medici requiſita feliciter obtinenda, et miſerias pene ineuitabiles prudenter declinandas, eundum, viam monſtrante. Dresdae Ao.* 1693. publicato.

** Quod ea non ſolum vitam ipſius illuſtrem, glorioſam et ad multa vtilem erga humanam ſortem efficiat, verum etiam mentem acutiorem et clariorem, vt in arte Medica iuuetur ad id omne, cuiuscunque indiget; et quidem Geometriae cognitio, cum figuris et formis multiplex ſit, & omnia cum demonſtratione tranſigat, vtilis ſit, et ad oſſium poſitus et articulos emotos et ad reliquum membrorum ordinem: et tandem, quod ſplendidum ſit, miniſterium habere in re medica eius modi, quod intenſionis ac remiſſionis partes, cum ex parte inaequales ſint, cognitu faciles ipſi, abſque errore, exhibeat.

Vid.

deant ac felici auſpicio Medicinae illam applicent *. Nec dubium eſt, quin, ſi omnes eandem candide amplecterentur,

Vid. *Ep. ad Theſſal. fil.* Galenus ſe ad Pyrrhoniorum ſectam deflexurum fuiſſe ait, niſi ab artibus mathematicis fuiſſet retentus; et Plato, eam potiſſimum ob cauſam expetenda mathemata, dixit, vt in omni genere artium et ſcientiarum aſſueſiamus ſolidis rationibus: eumque in finem priſco aeuo rudes adoleſcentium animi hiſce diſciplinis a prima infantia imbuebantur, vt ante veluti cote polirentur et exacuerentur, quam ad reconditioris Philoſophiae ac ſapientiae penetralia admitterentur. Nec ſine grauiſſima ratione ingens Germaniae Phoenix, literarum inſtaurator, atque immortale decus, Philippus Melanchton, *cum demonſtrationes*, inquit, *Geometricae maxime ſint illuſtres, nemo ſine aliqua cognitione huius artis ſatis perſpicit, quae ſit vis demonſtrationum, nemo ſine ea erit artifex methodi. Praef. T. II. in Geometriam p.* 81. Hinc quoque Ariſtoteles per mathematicum docendi genus intelligit exquiſitum et omnibus numeris abſolutum. *L. II. Metaph. C. III. de Coelo c. VII. L. I. Eth. Nic. C. III.* conf. hic etiam I. F. Ortlob Praelim. ad Hiſt. Part.

* *Experti ſunt*, inquit laudatus Eraſm. Bartholinus, *l. c. Quaeſt. VI. p.* 81. *harum ſcientiarum ſtudioſi quanti ſit hoc duce ſtipendia facere. Quamuis enim, in hac mortalitate, aditus nemini ad culmen pateat; tamen id ſaltem praeſtat, vt conſpiciantur in ſecundo faſtigio; et Medici perueniant ad magna compendia ſanitatis. Huius enim*, vt paulo ante diſſeruerat, *Philoſophiae*, mathematicae ſc. *conſuetudine, a vero demonſtrationum rationisque vſu conſtabit, eorum ingenia facile aliquid mutuari fierique limatiora et in tractatione rerum cuiusque peritiam vberiorem et prudentiam perſpicaciorem. Haec ipſos deducet, non modo ad penetralia Naturae, ſed ad ſapientiae theſauros.* Cum vt pag. 78. habet, *infinitorum errorum mater eſſe poſſit Peripatetica Philoſophiae ratio, ſi non infinitam diſputationem gignere. Quid aliud*, pergit laudatiſſimus vir p. 79. *varia illa diſtinctionum genera, quam meram Logicam, vel potius Metaphyſicam ſapiunt; neque*

tur, Medicinam a plurimis, ſi non ab omnibus, opinionibus atque diſſidiis liberam et ad altius faſtigium, maioremque certitudinem euectam habituri ſimus *. *Optarem*, inquit alicubi Illuſtris ille Aſtronomorum Coryphaeus, Tycho de

---

que vllum in Phyſica, multo minus Medicina, locum obtinent? quae recte dici poſſunt ſcrobes effodiendae veritati, vel tormenta cruciandae alienae ſimplicitati.

* Si rem paulo curatius expendamus, et ſi verum fateri velimus, Medicina eſt pars Matheſeos ſpecialiſſima, prout Phyſica ſpecialis: quo iam dudum digitum nobis intendit doctiſſimus Erhardus Weigelius, in *Praefat. ad Phyſicam Panſophicam.* Apertius vero declarauit perſpicaciſſimi ingenii Phyſicus ac Mathematicus, Iohannes a Leuneſchlos, in *Praeloquio* lectu digniſſimo *ad Tract. de Corpore.* Verba, etſi prolixiora, non piget hic apponere, cum Auctor Clar. in pauciſſimorum ſit manibus. Poſt ea quae hanc in rem fuſe diſſeruerat, *cum igitur*, inquit, *multis aliis, ad hanc rem facientibus, breuitatis gratia omiſſis, Medicina cum Phyſica eandem habeat tractationis materiam, haec etiam illius fundamenta iaciat, probetque, quae illa ſine probatione lubens arripit, praeſupponit, atque ad regulas et leges medendi conſtituendas ac probandas vtitur; erit re vera* Medicina nihil aliud, quam ſpecialis Phyſica: *conſequenter* vt Matheſis ſe habet ad Phyſicam, ita Phyſica ſe habebit ad Medicinam. *Et, mehercle! mihi credite, quod in animali oculus eſt, quod ſol in vniuerſo, id eſt in Medicina Phyſica, et aeque ad ſolidam huius cognitionem acquirendam* eſt neceſſaria Matheſis, *atque oculis ad videndum opus eſt, ad indicandum ratione: vt adeo veriſſime dici poſſit,* vbi deſinit Mathematicus, incipere Phyſicum, vbi deſinit Phyſicus incipere Medicum. *Quocirca cum corpus omnino diuiſibile, figurabile, mobile, aptiſſimum atque efficaciſſimum vinculum ſit, quo omnes diſciplinae rerum corporearum inter ſe quam arctiſſime adſtringantur, et quam maxime in* vnum coeant; *vobis minime mirum videri debet, ſi ſtatuamus,* Medicinae fundamentum Phyſicam, Phyſicae Matheſin eſſe.

de Brahe *, quando de Bartholomaeo Pitiſco loquitur, *plures eiusmodi Concionatores reperiri, qui Geometrica gnauiter callerent : forte plus eſſet in iis circumſpecti et ſolidi iudicii, rixarum inanium et logomachiarum minus* **. Idem et ego de Medicis opto, et ſic idem euenturum confido.

Tandem nec illi praeſtabili animi Medicinae, PHILOSOPHIAE MORALI, vos operam dediſſe poenitebit. Ita enim motionum animi, quarum in ſeruanda, labefactanda et erigenda ſanitate maximae partes ſunt, rationem inire, ſtaticen mentis motuum ad ſtaticen motuum corporis, pro ſeruando vtriusque aequilibrio ***, in quo vita et ſanitas, prudenter accommodare, atque affectuum fluctus, a quibus hominum ſanitati plus periculi eſt, quam ab omnibus aliis morborum cauſis, compeſcere et moderari noueritis ****. Ita etiam tanquam Medici ratione vtentes, et vitam hominis non vitam machinae affectuum impulſu

 ductae,

* *Epiſt. ad Conrad. Aſſachum*, apud Melch. Adami, *in Vitis Theologorum p. 840.*

** *Et mihi quidem, ad mores etiam conducere videtur, eligere illam ſectam, quae ſtudium habeat non rixandi, ſed inquirendae veritatis: deinde quae amet moderatas opiniones, non captet plauſus indoctorum, praeſtigiis diſputationum, et abſurdis ſententiis. Qua, non alia ratio melior excogitari poteſt, ad pacem inter Philoſophos conciliandam; qui Philoſophiam et Academias tot controuerſiis vexant, vt videantur pro aris et focis bellum gerere. Praeterea nihil dignius, nec bonis et ſtudioſis quicquam vtilius, quam ſine vlla contentione verum inuenire; id ſumma cura ſtudioque conquirere, vt placido animo finem et quaſi metam modeſtiſſimi curſus proſpiciant, ad quam referre ſua ſtudia debent :* vt rurſus vere non minus quam ſcite diſſerit doctiſſimus Bartholinus *l. c. p. 80.*

*** vid. *Diſſert.* noſtra *de Aequilibrio Mentis et Corporis.*

**** Lectu hic omnino dignus eſt, Aloyſii Luiſini *de Compeſcendis animi affectibus per Moralem Philoſophiam et medendi Artem tractatus*, ſuperiori anno Argentorati recuſus.

ductae, tractae, viuentes, vos ipſos regere, vincere, aequalitatem ac tenorem vitae per omnia conſonantem tenere, ſcopulos, quos vitare iubet Hippocrates, quales ſunt auaritia, inuidia, calumnia, ambitioſa contentio *, aurae vulgaris vana captatio, et ſimiles, felici ſidere praeteruehere poteritis, et ad omnem virtutem vos componere ** addiſcetis. Noſtis, quid ſenex veſter a vobis exigat: quod vos eſſe velit καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ***: *In Medico,* inquit, *eſſe debet, pecuniae contemtus, pudor, modeſtia in veſtitu, iudicium, lenitas, vrbanitas, mundities, recta elocutio, ſuperſtitionis auerſatio et praeſtantia ſumma* ****. Nec vnquam incomparabilis Grotii, vatis veridici, illud animo vobis excidere velim:

Eſt

---

* *Solis artium ignaris hoc opus competit, qui ambitioſius contendunt, neque tamen improbitate ſua vllo modo praeſtare poſſunt, vt aliorum opera vel recta calumnientur, vel non recta reprehendant.* Hippocr. *l. de arte.* Hi ſcilicet ſunt, vt recte Clar. Sponius *Aphor. Nou. ſect. I. p. 5.* illos vocat, qui ex aliorum calumnia quaeſtum quaerunt, ἐς ἰητρικὴν ἐμπορευόμενοι, quaſi artem nundinantes, et qui, vt celebris quidam ICtus, filium ſuum de Medicinae ſtudio amplectendo dehortaturus, dixit, *incedunt ad lectum viperae inſtar, aut ſcorpionis, erecto aculeo, huc et illuc ſaltitantes, circumſpectantes, quomodo calamitatem aut maledicta alteri afferant, vel affingant.* vid. ſupra laudatum perſonatum Sempron. Gracchum, *l. a. L. II. Sect. II. de Inuidia et Calumniis Medici.*

** Hippocrates animaduertere Medicum iubet, vt *animum habeat modeſtum, non ſolum quod ad taciturnitatem attinet, ſed etiam circa reliquam vitam probe compoſitum. Nam quum talis fuerit,* ita pergit, *omnibus venerandus ac humanus iudicabitur. de Medico.* conf. Caſp. Hoffmanni *Iſagog. Med. a* Clar. Brunone *edit. p.* 24. 25. 56. 80. 90. 128.

*** *de Medico.*

**** *de Habitu decent.*

Eſt aliquid morbis, plus eſt, mihi crede, mederi
Moribus, atque animis ferre potenter opem.
Peſſima ſunt ſecli contagia: tot male ſanos
Inter et aegrotos, qui valet ille valet.

Haec eſt, ſuauiſſimi Commilitones, regia illa via, qua ad veri Medici nobilitatem adſpirare licebit. Hanc ſi conſtanter calcaueritis, Medici eritis vere Philoſophi, i. e. veritatis vbique amantes; quos ἰσόθεως nuncupat Hippocrates*, h. e. tales, qui, vt acutiſſimi Schelhammeri commentatio habet, in ipſa arte recte argumentari ſciunt, et in vita communi ſunt optimis moribus; ſiue qui et in expugnandis morbis et in proſpiciendis futuris, et in ipſo viuendi genere, maxima, quae in hominem cadere poteſt, felicitate vtuntur, et ſunt ſupra ceteros beati **. Tales eritis, ſi poſtulatum illud palmarium, *Pietas*, recte ſe habebit, et eius conſectarium, *Benedictio diuina*, acceſſerit. Illam colite mecum, hanc confidentiſſime expectate. Viam, quam hic delineaui, porro vobis commonſtrabo, ipſeque praeibo: ſequimini me ſtrenue, nec de felici ſucceſſu vllo modo dubitate.

Quod ſupereſt, DEVM T. O. M. Auctorem omnis noſtrae ſalutis benigniſſimum, ex intimis animi ſenſibus

 vene-

* *de Habit. decent.*

** *Qui optimis axiomatis inſtructus*, ἀγχίνοιαν *a Natura, ab inſtitutione artem ratiocinandi infallibilem, a conſuetudine induſtriam, ab induſtria experientiam affert, eum neceſſum eſt, eſſe felicem cauſarum indagatorem, et Naturae in corpore recte conſtituto operationes modumque agendi plane pernoſcere. Eundem ea turbata in praeſentibus cognoſcendis, diuinandis praeteritis et proſpiciendis futuris oportet eſſe prorſus excellentem*, inquit laudatus Χαριέστατος Schelhammerus, in *Diſſertat. qua Medicum Philoſophum* Ἰσόθεον *publico examini, pro Loco*, quondam Ienae *expoſuit*, eleganti, et quae tota hic legatur ac conferatur, digniſſima. *Theſ. LXXIV. LXXV.*

veneror et obteſtor, velit vires et animum, ad viam veritatis feliciter proſequendam, nobis addere, ſcientiam et prudentiam exſuſcitare, ſenſuum et animi nebulas ſerenare, vt omnes noſtri conatus, ipſius honori ac gloriae et hominum ſaluti vnice deſtinati, ad fortunatum exoptatumque finem prouehantur. Seruet ſupremus ille orbis arbiter, protegat *Serenisſimum Principem ac Dominum, Dominum* ERNESTVM LVDOVICVM, *Haſſiae Landgrauium, Principem Hersfeldiae, Comitem in Cattimeliboco, Decia, Ziegenhaina, Nidda, Schaumburgo, Yſenburgo et Budinga: Patriae Patrem, Academiae noſtrae Nutricium, Dominum noſtrum longe clementisſimum.* Largiatur eidem regimen felix et tranquillum, vitamque ipſius, valetudinem, fortunas prouido ac benigno oculo ſemper clementiſſime adſpiciat ac tueatur. Seruet *Serenisſimos Principes, Haereditarium, Dominum* LVDOVICVM, *ac Dominum* FRANCISCVM ERNESTVM, *Principes ac Dominos meos aeque clementisſimos.* Exaudiat vota noſtra, vt, ſub coeleſti ſua tutela incolumes, omni virtute, felicitate et gloria nunquam non laetiſſime efflorescant. Seruet vniuerſam *Domum Principalem*, vt, ipſo clementiſſime annuente, vigeat, floreat, perennet. Conſeruet hoc *virtutis et bonarum artium Domicilium*,

lium , ac vt, ſua ope et auxilio, totius Academiae ſalus ſemper feliciter et in tuto ſubſiſtat, *Ludouiciana* virtutis, pietatis, doctrinae opibus inſigniter floreat, et nunquam non viri prudentes, fidei, veritatis, integritatis, iuſtitiae amantes, cum fama et gloria ſuperſint, pro ſua gratia et clementia efficiat.

Vobis interea, *Magnifice Domine Rector, Patres Academiae venerandi, Gratioſi* inprimis *Ordinis Profeſſores Excellentiſſimi,* vti me maxime obſtrictum profiteor, pro eo, quo me ſemper proſecuti eſtis fauore et beneuolentia; cuius et haec ipſa, quam nunc ſuſcipio prouincia, quam voto veſtro, applauſu veſtro promouiſtis, euidentiſſimum argumentum eſt: ita omni ope in id enitar, vt qualem me hactenus, per integrum ſeptennium, experti eſtis, Collegam, veritatis, publicae ſalutis et pacis amantem, veſtri honoris, veſtrorumque commodorum cupidiſſimum, talem me ſemper, nec vnquam ab illo mutatum, habeatis. Si quid in me erit ſtudii, ſi quid officii, id veſtrum erit, imo, ſi per vos licebit,

Ipſemet, aeterno munere, veſter ero.

Vobis etiam, o *flos* et *ſoboles ingenuae iuuentutis!* vobis denuo polliceor ex animo, me nullo vnquam tempore veſtris vtilitatibus defuturum. Qua publice, qua priuatim, ſemper curae et cogitationes meae veſtris temporibus, vſibus, emolumentis deuouebuntur.

RECTOR
VNIVERSITATIS GISSENSIS
IOHANNES HENRICVS MAIVS,

S. Theol. D. et Prof. P. ord. Conſiſtor. Princip. Adſeſſor, Stipendiator. Ephorus, Diſtrictus Alsfeld. et Marburg. ditionis Darmſtad. Superintendens,

Generoſis et Nobilisſimis Ciuibus Almae Ludouic.
S. P. D.

TRitum peruulgatumque verbum eſt, quo et Medici recte ſe tuentur, quando imperiti exiſtimant, eos poſſe ac debere omnes morbos curare, et alii Medicos excuſant, ſi aegrotos, ipſorum curae commiſſos, nihil ſubleuari, ſed naturae, quod dicitur, debitum perſoluere, et mori viderint: *Non eſt in Medico ſemper releuetur vt aeger.* Sane, non tam *Hippocrates*, quando impoſſibile eſſe dicit omnes aegrotos ſanos facere, quam ipſa experientia teſtatur, veriſſimum eſſe hoc effatum; cauſae vero rationesque, quibus id firmetur demonſtreturue variae et fere innumerae eſſe poſſunt, obuiae aliae, aliae minus vulgo cognitae. Nos, prout in mentem veniunt, nonnullas duntaxat indicabimus, ac ceteras illis indagandas explicandasque relinquemus, quibus plus otii, ingenii et peritiae eſt in Arte Medica. Primo, ſolius omnipotentis DEI opus eſt, omnes ſanare morbos; indeque valide, inter alia Deitas CHRISTI, Saluatoris noſtri, adſtruitur, quod omnes morbos, omnesque male affectos ſanauerit, et poteſtatem diſcipulis conceſſerit, vt daemones expellerent, et omnes morbos, omnesque languores ſanarent. Cum igitur dono iſto prorſus ſingulari hodie praediti haud ſint Medici, non eſt, quod quis ab iis flagitet, quae ab Archiatro ſupremo expectanda ſunt. Deinde, morbi quidam incurabiles ſunt, ac illi praeſertim, quos DEVS

DEVS ex iuſto iudicio aliquando certis regionibus et hominibus immittit; vbi locum habebit aliud prouerbium in vulgus notum: *contra vim mortis non eſt medicamen in hortis.* Hinc, teſte auctore libri Sapientiae, DEVS Iſraelitis, cum eos tam grauis beſtiarum furor inuaſiſſet, vt tortuoſorum ſerpentum morſibus interirent, ſalutare ſignum erexit, non tamen per rem viſam, ſed per Seruatorem omnium, quem qui fide intuebantur, ſeruabantur. Nam nec herba, nec malagma curauit eos, ſed verbum DEI σωτήριον, quod omnia ſanat. Porro, etiamſi Medicus omnia ex arte agat, impediri tamen vel vi morbi, vel aegroti intemperantia, vel aliis modis pene innumeris poterit, quo minus ſanitatem obtineat, quam ſerio et omni niſu intendit. *Non ſatis eſt*, inquit *Hippocrates*, *vt Medicus faciat quae debet, ſed neceſſe eſt, vt et aeger et adſtantes cum Medico conſpirent.* Nec ſine ratione exiſtimat *Galenus*: Artem ex tribus conſtare, morbo, Medico et aegro. Quod ſi iam, morbo et Medico inter ſe decertantibus, aeger Medici partes non amplectatur, nec ei ſit obediens, quin potius eundem deſtituat, morbo accedat, hunc foueat, nutriat, non mirum eſt, Medicum, qui vnus eſt, facile vinci a duobus. Adhaec, vt graues auctores dudum obſeruarunt, Ars Medica, ſicuti Oratoria et Mercatoria, ob plures cauſas, quas hic enumerare longum foret, hactenus eſt et fuit certo modo coniecturalis; iam ratio coniecturae, *Celſo* fatente, talis eſt, vt, cum ſaepius aliquando reſponderit, interdum tamen fallat nos. Morbus eiusque cauſae, in intimis corporis receſſibus latentes, ſaepe ſenſus effugiunt, nec in conſpectum ſe facile dant, aut ex effectibus et ſymptomatibus, ceu ſignis, infallibiliter innoteſcunt; imo ita ſe aliquando, et tum inprimis, cum incipiunt, tenebris inuoluunt, vt etiam oculatiſſimos decipiant: quod ipſis ſibi, plus vice ſimplici, accidiſſe, *Hippocrates* et *Galenus* candide fatentur et exponunt; atque hic poſterior deſcribens affectuum, maxime internorum indicia, ſubinde dictitauit, ſe id facere non exacta ſcientia, ſed artificioſa coniectura. Medicina igitur, ſecundum *Auicennam*, non eſt ars, quae immutabiliter ſe habeat, aut a morte ſecuros nos faciat. Vnde perperam aegri vates eſſe volunt Medicos, et ſcire ab iis auent, quorſum res euaſura, moriendumne ſit nec ne? *Hippocrates* non ſolum fallacem et ad errores procliuem eſſe dicit certam de omni euentu pronunciationem, et fieri cum nugacitate; ſed et integris de prognoſticandi ratione libris conſcriptis docet, quam prudens quamque

cautus

cautus eſſe debeat in praedicendo Medicus, vt ſciat, qua conditione, et in quantum ex ſignis hic vel ille euentus colligi, aegrisque aut aliis praedici debeat, vel poſſit, vbi plurima non tam neceſſaria, quam contingentia, et alia aliter euenientia deprehenduntur. Nihil ergo ſiniſtri de Medico ſuſpicandum, ſi in aegri curatione aliquando parum aut nihil proficiat, quia non adeo aperta via ad finem ſuum progredi poteſt. Vnde officium eius non eſt, quemlibet aegrotum morbo liberare valentemque reddere, ſed curare appoſite ad ſanandum, ac ſecundum Rationem et Experientiam procedere, quae duo Medicinae fulcra eſſe conſtat. Quantum autem iſtis vocabulis indigitetur, prolixum foret dicere, et Medici potius hoc eſt, quam Theologi; hancque operam in ſe ſuſcepit *Vir Nobiliſſimus, Experientiſſimus atque Excellentiſſimus*, DN. IO. MELCHIOR VERDRIES, Doctor Medicinae, et Philoſophiae Naturalis in hac Academia Prof. P. ord. celeberrimus, poſtquam, ob ſingularem et probatam cum huic Academiae, tum literato orbi eruditionem, a *SERENISSIMO PRINCIPE* ac *NVTRICIO* noſtro munificentiſſimo, ad extraordinariam quoque Medicinae Profeſſionem vocatus, eique certa ſpes facta fuit, ſimul ac occaſio dabitur, et locus ordinarii fuerit vacuus, in eum ſuccedendi. Hunc igitur Collegam noſtrum honoratiſſimum, vt diuinae Artis Medicae aeſtimatores et promotores, Patres Academiae Conſcripti, et Nobiliſſimi Ciues, *de vera ad veram Medicinam via per Experientiam et Prudentiam*, futuro Iouis die, hora IX. matutina, in ſolenni Acroaterio docte dicturum, audiant, officioſe humaniterque inuitantur. PP. Gieſſae Dom. VI. P. Trinit. A. O. R. MDCCXIIII.